

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

Stortingsrepresentantene
Ågot Valle og Heidi Sørensen (SV)
Stortinget

Oslo, 5. juni 2007

Atomsikkerhetssamarbeidet med Russland har over mange år gitt svært gode resultater. En av de mer langsiktige utfordringene vi nå konsentrerer oss om, er situasjonen ved den tidligere servicebasen for den sovjetiske ubåtflåten i Andrejev-bukta, om lag 50 km fra Norge, hvor store mengder brukt kjernebrensel og avfall ligger lagret under svært mangelfulle forhold. Anlegget representerer en betydelig fare for det marine økosystemet.

Derfor er også Andrejev-bukta en av våre fremste prioriteter i atomsikkerhetssamarbeidet med Russland. Norge var først ute med å sette fokus på behovet for å rydde opp i anlegget. Planlegging av de første konkrete tiltakene startet i 1997. Det første vi gjorde var å drenere området rundt lagertankene for å hindre vanninntrengning.

Vårt engasjement bidro til å sette problemet på den internasjonale dagsorden. De siste 3-4 årene er det etablert et bredt internasjonalt samarbeid for å bedre situasjonen og fjerne det brukte brensel. Storbritannia, Sverige, Italia og miljøfondet under Den nordlige dimensjonssamarbeidet deltar. For å koordinere arbeidet er det opprettet en internasjonal arbeidsgruppe under ledelse av Russland.

Vårt engasjement i Andrejev-bukta omfatter også et tett samarbeid med russiske tilsynsmyndigheter om strålevern, kriterier for opprydding og beredskapsaspekter. Fjerning av brukt brensel vil ikke bli gjennomført før en omfattende konsekvensvurdering er utført og godkjent av tilsynsmyndighetene.

Med nåværende planer kan brensel transporteres ut i 2013-2014. Dette arbeidet vil bli ledet av Storbritannia. Før dette kan skje må infrastrukturen på og rundt anlegget rustes opp. Vi har bevilget omlag 120 millioner kroner til dette de siste ti årene. Vi har også sikret området fysisk med gjerde og kamerakontroll og etablert vaktbod samt bidratt til omfattende grunnundersøkelser i området. Nå undersøker og istandsetter vi kaianlegget slik at det brukte brenselet kan fraktes ut sjøveien.

I en artikkel i det russiske fagtidsskriftet "Atomnija Energia", publisert i juli 2006, omtaler russiske forskere forurensningssituasjonen i Andrejev-bukta. Dette materialet baserer seg bl.a. på undersøkelser som Norge var med å finansiere i 2002-2004.

Opplysningene i Aftenposten baserer seg på artikkelen i fagtidsskriftet. Strålevernet ble kjent med denne artikkelen, og orienterte Bellona om den i midten av mai. Påstanden om at Strålevernet ikke var kjent med opplysningene før de sto i Aftenposten er dermed ikke riktig.

Statens strålevern har siden 2004 vært kjent med at saltvann er funnet i tankene der brenslet er lagret, og at en i teorien ikke kan utelukke at det oppstår en "kritikalitet" og dermed en mulighet for utslipp av radioaktive stoffer til luft. Det som er nytt i artikkelen er opplysninger om grenseverdier for når slik kritikalitet kan oppstå. Den største risikoen for kritikalitet oppstår når man flytter/fjerner brenslet. Fenomenet er ikke unikt for Andrejev-bukta. Opplysningene som kom frem i media om eksplosjon med medfølgende konsekvenser for Nord-Europa er ikke hentet direkte fra den omtalte rapporten.

Norge vil fortsatt være en pådriver i atomsikkerhetssamarbeidet i Russland, og saksfeltet vil bli drøftet i en rekke anledninger framover. Statsministeren tar opp saken under sitt besøk til Russland denne uken. Russisk åpenhet rundt atominstallasjonene vil være et viktig tema. Selv møter jeg snart min russiske kollega. Den videre innsatsen i Andrejev-bukta er et viktig tema i neste møte i den norsk-russiske atomkommisjonen, som finner sted 1. august.

Det er nå svært god framgang i atomsikkerhetssamarbeidet med Russland. Det skyldes både at G8-landene har engasjert seg tungt, og at Russland selv legger betydelige ressurser inn i arbeidet. Viktige problemer vil være løst iløpet av de nærmeste 2-4 år. Det gjelder f. eks. opphugging av de utrangerte ubåtene og fjerning av strålefarlige energikilder i de i alt 180 fyrlyktene langs den nordvest-russiske kysten.

Vennlig hilsen

Jonas Gahr Støre